

Tantárgy neve	Antropogén tájformálás
Tantárgy kódja	<i>FDM 1821 és L</i>
Kreditpont	2
Összóraszám (elm.+gyak.)	1+0
Ellenőrzés módja	Kollokvium: beszámoló <i>szóban</i> (1) és az antropogén formaképzés tipizálása <i>írásban</i> (2) 1. Egy esettanulmányt feldolgozó <i>ppt (vagy más szóbeli) beszámoló elkészítése egy órarészlet formájában és megtanítása</i> a témából (a házi dolgozati követelményeknek megfelelően, azaz hivatkozva és irodalomjegyzékkel): <i>a, egy tájrészlet antropogén tájformálásának jellemzői vagy b, egy antropogén tájformáló tényező (történeti) földrajzi jellemzése egy adott mintaterületen</i> 2. <i>Az emberi tevékenységek nyomán kialakult 5 antropogén geomorfológiai forma besorolása a megfelelő típusba és hozzá egy példatáj megnevezése. A feladat megoldása nem lehet 0 pont!!</i> <i>A kollokvium jegy a két rész összes pontszáma alapján</i>
Az ellenőrzés formája	<i>A bemutató előírásai:</i> az Intézet honlapján készített útmutató alapján, legalább három szakirodalom felhasználásával, irodalomjegyzékkel, önálló fogalmazásban. Másolt szövegrészeket tartalmazó órarészlet nem felel meg. <i>forma:</i> minimum 10 (tartalmi) dia; Az adott táj földrajzi helyzete és a tájföldrajzi tényezőkben bekövetkezett antropogén tájformáló változások (földtan képződmények, domborzat, felszínalak, éghajlat, vízrajz, talaj, növényzet, tájhasználat) önálló diákon történő diákokkal közös feldolgozása , térképekkel, fotókkal, feladatokkal és a fontosabb jellemzők szöveges leírásával, példaterületekkel. Szakirodalom: <i>lábjegyzet és irodalomjegyzék</i>
Az ellenőrzés ideje	<i>Jegymegajánló előadás és beszámoló: a szorgalmi időszak utolsó előtti előadása (05.20)</i> Vizsga: a vizsgaidőszakban megadott vizsganapokon
Ellenőrzés anyaga	Az előadás anyaga és a kötelező irodalom
Javítás	A TVSz szerint maximum két alkalommal, egyszerre javítható a vizsga (a bemutató is).

Félévi tematika

1. Az antropogén tájformálás tudomány-rendszeri helye, kapcsolatai.
2. Az antropogén geomorfológia tárgya és rendszere
3. Az energiahordozók bányászatának tájformáló és geomorfológiai problémái
4. Az építőipari és egyéb nyersanyagok bányászatának tájformáló és geomorfológiai problémái
5. A települések és a tájátalakítás kapcsolata
6. A közlekedés és az ipar tájformáló és antropogén geomorfológiai sajátosságai
7. A szántóföldi művelés és a kertgazdálkodás tájformálása és geomorfológiai vonatkozásai
8. A legelő és gyepterületek tájformáló hatása és antropogén geomorfológiai problémái
9. Az erdőirtás táji és geomorfológiai hatásai
10. A vízgazdálkodás tájformáló és antropogén geomorfológiai vonatkozásai
11. A hadászat és a honvédelem táji és antropogén geomorfológiai emlékei
12. Egyéb antropogén geomorfológiai és táji problémák: turizmus, sport
13. Antropogén folyamatok táji és geomorfológiai hatásai szélsőséges természeti környezetekben
14. Az ember felszínformáló tevékenységének kvalitatív és kvantitatív értékelése

Kollokviumi tételsor

1. Az antropogén tájformálás tudomány-rendszertani helye, kapcsolatai
2. Az antropogén geomorfológia tárgya és rendszere
3. Az energiahordozók bányászatának tájformáló és geomorfológiai problémái
4. Az építőipari és egyéb nyersanyagok bányászatának tájformáló és geomorfológiai problémái
5. A települések tájformáló és antropogén geomorfológiai sajátosságai
6. A közlekedési pályák és ipari objektumok okozta táji és geomorfológiai problémák az újkorig
7. A közlekedési okozta táji és geomorfológiai problémák az újkorban
8. Az újkori iparfejlesztés táji és geomorfológiai hatásai
9. A folyószabályozások és az árvízvédelem tájformáló és antropogén geomorfológiai vonatkozásai
10. A partformálás tájformáló és antropogén geomorfológiai vonatkozásai
11. A szántóföldi művelés és a kertgazdálkodás tájformálása és geomorfológiai vonatkozásai
12. A legelő és gyepterületek tájformáló hatása és antropogén geomorfológiai problémái
13. A mezőgazdaságilag hasznosított lejtős területek táji és antropogén geomorfológiai problémái, különös tekintettel a teraszos művelésre
14. Az erdőirtás táji és geomorfológiai hatásai
15. A hadászati objektumok táji és antropogén geomorfológiai emlékei az újkori erődítésekig
16. A XX. századi háborúk tájformáló hatásai
17. Egyéb antropogén geomorfológiai és táji problémák: turizmus, sport
18. Antropogén folyamatok táji és geomorfológiai hatásai szélsőséges természeti környezetekben
19. Az antropogén felszínformáló folyamatok nagyságrendje, társadalmi-gazdasági tényezői
20. Az ember felszínformáló tevékenységének történeti áttekintése, kvalitatív és kvantitatív értékelése

Kötelező irodalom:

Borsy Z. szerk. 1993. Általános természetföldrajz. – Budapest : Nemzeti Tankönyvkiadó. – p. 500-518. (A társadalom hatása a földfelszínre).

Dávid L. – Szabó J. szerk. 2006. Fejezetek az antropogén geomorfológiából. – Debrecen : Kossuth Egyetemi Kiadó – 318 p.

Ajánlott irodalom:

Szabó J. - Dávid L. - Lóczy D. 2010. Anthropogenic geomorphology. – Springer. – 250 p.

Sütő L. 2013. A szénbányászat felszínfejlődésre és területhasználatra gyakorolt hatásai a Kelet-Borsodi-szénmedencében. – Nyíregyháza, MTA DAB; NYF TTIK TFI, OTKA, 177 p.

Dobány Z. 2010. A Cserehát történeti földrajza (18-20. század). – ANP füzetek VIII. – Jósvafő, Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság. 222 p.

Törzsanyag / A kollokviumi jegy megadásának minimumkövetelményei:

- ☞ A jelölt képes legyen az antropogén tájformálás folyamatainak rendszerezésére: a beavatkozás típusa, a forma típusa és a beavatkozás jellege alapján.
- ☞ Tudja jellemezni az egyes emberi tevékenységek tájformáló következményeit, tudjon különbséget tenni tájformálás és környezetszennyezés között.
- ☞ Ismerje fel egy tájban az antropogén táji folyamatok típusait, azok formai jellegzetességeit.
- ☞ Tudja jellemezni egy antropogén tájformáló tényező időbeli átalakulásának folyamatát.
- ☞ Képes legyen önállóan egy tájrészlet antropogén formakincsének és átalakulásának időbeli és térbeli jellemzésére.

Tantárgy neve	Magyarország és a Kárpát-medence természeti földrajza I.
Tantárgy kódja	FDB1601 és L; FDO1219 és L
Kreditpont	3
Összóraszám	Vizsga
Ellenőrzés módja	Kollokvium: 2 szintű (topográfia és szóbeli beszámoló).
Az évközi ellenőrzés módja; közös	1. Topográfia beugró: vaktérkép a Kárpátokról és a medencéről 10 név, fő természetföldrajzi jellemzője 20 pont: 10 pont felett elfogadva.
Nappali	2. Nagytáj bemutató: Gyakorlatonként csoportmunkában kidolgozásra kerül Magyarország nagytájainak 1-1 órás természetföldrajzi bemutatója (Prezi, PPT egyéb: pl. videó) A bemutató előírásai: Az adott táj földrajzi helyzetének és természetföldrajzi tényezőinek (földtan, domborzat, felszínalaktan, éghajlat, vízrajz, talaj, növényföldrajz) önálló diákon történő bemutatása, minden tényezőhöz térképekkel, ábrákkal, valamint fotókkal és a fő jellemzők szöveges leírása, példaterületekkel alátámasztva. Szakirodalom: lábjegyzet és irodalomjegyzék. Másolt szövegrészeket tartalmazó vagy szövegek közötti hivatkozások nélküli bemutató nem felel meg.
Levelező	2. Középtáj bemutató: szerkezete ugyanaz, mint nappali tagozaton, időtartama: 15-20 perc
Stílus	Tanítási órának megfelelően órai feladatokkal, a diákokkal közös munkaként (+ egy közoktatási óralátogatás)
Osztatlan tanárképzés	
Turisztikai és területfejlesztő képzés	Szakmai tanulmányútnak megfelelő bemutató anyagként elkészítve, azaz az egyes jelenségek terepi bemutató anyagához kapcsolva
Az évközi ellenőrzés időpontja nappali és levelező tagozaton	1. Topográfia: a szorgalmi időszak közepe: (03.31. és 04.01.) További évközi ellenőrzés lehetséges bármely óra elején az előző órai ismeretekből, amely a jegybe beszámít 2. Előadás: április 21-től következő előadások Levelezőn: a vizsgaidőszakban kijelölt vizsgaidőpontokban
Ellenőrzés anyaga	Az előadás anyaga és a kötelező irodalmak
Javítás	A TVSz szerint maximum két alkalommal, egyszerre javítható: 1. Topográfia 2. tesztfeladatok és 3. bemutató lépcsőzetes megoldása

Félévi tematika

1. A Kárpátok, a Kárpát-medence és Magyarország földrajzi helyzete, földtani szerkezete
2. A Kárpátok és a Kárpát-medence fejlődéstörténete az óidőben és a középidőben
3. A Kárpátok és a Kárpát-medence a harmad- és negyedidőszakban
4. A Kárpátok és a Kárpát-medence tájtypusai. A Kárpátok és a Kárpát-medence éghajlatának általános jellemzői, az éghajlati elemek idő- és térbeli megoszlása
5. A Kárpátok és a Kárpát-medence vízrajza, a felszíni és felszín alatti vizek
6. A Kárpátok és a Kárpát-medence talajtakarója és biogeográfiai képe
7. Az Északnyugati-Kárpátok fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
8. Az Északkeleti-Kárpátok fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
9. A Keleti-Kárpátok fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
10. A Déli-Kárpátok fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
11. A Bánsági-hegyvidék fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
12. Az Erdélyi-medence fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
13. Az Erdélyi-szigethegység fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
14. A Dráva-Száva köze és a Tengeremellék fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza

Kollokviumi tételsor

1. a. A Kárpát-medence földrajzi helyzete Európában, a Föld É-i féltekéjén
- b. Az Erdélyi-szigethegység szerkezete és fő képződményei, felszínfejlődése és morfológiai jellemzői
2. a. A Kárpát-medence földtani szerkezete
- b. Az Erdélyi-medence szerkezete és fő képződményei, felszínfejlődése és morfológiai jellemzői
3. a. A Kárpát-medence fejlődéstörténete az óidőben, képződményei
- b. A Keleti-Kárpátok szerkezete és fő képződményei, felszínfejlődése és morfológiai jellemzői
4. a. A Kárpát-medence fejlődéstörténete a középidőben, jellegzetes képződményei
- b. Az ÉK-i-Kárpátok szerkezete és fő képződményei, felszínfejlődése és morfológiai jellemzői
5. a. A Kárpát-medence fejlődéstörténete a neogénben (miocén, pliocén)
- b. A Déli-Kárpátok szerkezete és fő képződményei, felszínfejlődése és morfológiai jellemzői
6. a. A Kárpát-medence fejlődéstörténete a paleogénben (eocén, oligocén), földtana, morfológiája
- b. A Bánsági-hegyvidék szerkezete és fő képződményei, felszínfejlődése és morfológiai jellemzői
7. a. A Kárpát-medence fejlődéstörténete a pleisztocénban és holocénban, képződményei
- b. Az ÉNy-i-Kárpátok szerkezete és fő képződményei, felszínfejlődése és morfológiai jellemzői
8. a. A Kárpát-medence éghajlatának általános jellemzői. A napsugárzás és a hőmérséklet
- b. Az Erdélyi-medence formakincse, vízrajza, éghajlata és biogeográfiai képe
9. a. A Kárpát-medencében az uralkodó légmozgások, a csapadék idő- és térbeli eloszlása
- b. Az Erdélyi-szigethegység formakincse, vízrajza, éghajlata; talajai és biogeográfiai képe
10. a. A Kárpát-medence folyóvízhálózatának kialakulása
- b. A Bánsági-hegyvidék formakincse, vízrajza, éghajlata, talajai és biogeográfiai képe
11. a. A Kárpát-medence állóvizei, főbb hidrogeográfiai jellemzői
- b. A Déli-Kárpátok formakincse, vízrajza, éghajlata, talajai és biogeográfiai képe
12. a. A Kárpát-medence felszín alatti vizei, hidrogeográfiai jellemzői
- b. Az ÉNy-i-Kárpátok formakincse, vízrajza, éghajlata, talajai és biogeográfiai képe
13. a. A Kárpát-medence főbb talajtípusai, jellemzői, térbeli megoszlásuk
- b. Az ÉK-i-Kárpátok formakincse, vízrajza, éghajlata, talajai és biogeográfiai képe
14. a. A Kárpát-medence biogeográfiai képe, flórája, faunája
- b. A Keleti-Kárpátok formakincse, vízrajza, éghajlata, talajai és biogeográfiai képe
15. a. A Tisza- és mellékfolyóinak kialakulása, fejlődéstörténete
- b. Az Erdélyi-medence tájainak természetföldrajzi hasonlóságai és különbségei
16. a. A Duna- és mellékfolyóinak kialakulása, fejlődéstörténete
- b. Az Erdélyi-szigethegység tájainak természetföldrajzi hasonlóságai és különbségei
17. a. A Balaton kialakulása és hidrológiai jellemzői
- b. A Bánsági-hegyvidék tájainak természetföldrajzi hasonlóságai és különbségei
18. a. A Velencei-tó hidrológiai jellemzői, idegenforgalmi adottságai
- b. A Déli-Kárpátok tájainak természetföldrajzi hasonlóságai és különbségei
19. a. A Dráva-Száva köze és a Tengermellék természeti földrajzi adottságai
- b. Az ÉNy-i-Kárpátok tájainak természetföldrajzi hasonlóságai és különbségei
20. a. A Kárpátok és a Kárpát-medence tájtípusai
- b. Az ÉK-i-Kárpátok tájainak természetföldrajzi hasonlóságai és különbségei
21. a. Magyarország tájtípusai
- b. A Keleti-Kárpátok tájainak természetföldrajzi hasonlóságai és különbségei

Kötelező irodalom

Nemerkenyi A. – Móga J. 2007. Kárpátok és a Kárpát-medence. In.: Gábris Gy. szerk. Európa regionális földrajza. Természetföldrajz. Eötvös Kiadó, p. 140-173.

Ajánlott irodalom

Karátson D. szerk. 2002. Magyarország földje (Kitekintéssel a Kárpát-medence egészére). Magyar Könyvklub, Budapest.

Barczy A. 2007. A Kárpát-medence természeti földrajza, Gödöllő.

Pinczés Z. 1995: Déli-felföld természeti földrajza. Jegyzet. KLTE, Debrecen, 149 p

Pinczés Z. 1997: Erdélyi-peremvidék természeti földrajza. Jegyzet. KLTE, Debrecen 137 p.

Pinczés Z. 1998: Az Erdélyi-medence természeti földrajza. Jegyzet. KLTE, Debrecen 97 p.

Törzsanyag / A kollokviumi jegy megadásának minimumkövetelményei:

- ☞ A jelölt meg tudja mutatni a kiadott névanyagot topográfiai vaktérképen.
- ☞ A Kárpát-medence legfontosabb földtörténeti eseményeinek, szerkezetfejlődésének és képződményeinek áttekintése földtörténeti időszakok szerinti mélységben
- ☞ Fel tudja rajzolni a növényzeti övezetességet az Alföldtől a Kárpátokig
- ☞ A Kárpát-medence vízhálózatának kialakulása.
- ☞ A Duna és a Tisza hidrológiai jellemzői.
- ☞ A Balaton, a Fertő-tó és a Velencei-tó kialakulásának fő vonásai és hidrológiai jellemzői
- ☞ A Kárpátok és a Kárpát-medence állóvizeinek fő típusai példákkal
- ☞ A Kárpát-medence felszín alatti víztípusai legalább egy hazai és Kárpát-medencebeli példával.
- ☞ Ismerje a Kárpát-medence (és hazánk) éghajlatát kialakító tényezőket és azok legfontosabb jellemzőit, adatokkal alátámasztva.
- ☞ Az Északnyugati-Kárpátok fő szerkezeti egységei, azok legfontosabb képződményei (kialakulásuk idejében elhelyezve), jellegadó domborzattípusai és fő felszínformáló folyamatai mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ Az Északnyugati-Kárpátok középtájainak természetföldrajzi viszonyai (formakincse, éghajlat, hidrológiai viszonyok, talajok, életföldrajzi kép) mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel
- ☞ Az Északkeleti-Kárpátok fő szerkezeti egységei, azok legfontosabb képződményei (kialakulásuk idejében elhelyezve), jellegadó domborzattípusai és fő felszínformáló folyamatai mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ Az Északkeleti-Kárpátok középtájainak természetföldrajzi viszonyai (formakincse, éghajlat, hidrológiai viszonyok, talajok, életföldrajzi kép) példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ A Keleti-Kárpátok fő szerkezeti egységei, azok legfontosabb képződményei (kialakulásuk idejében elhelyezve), jellegadó domborzattípusai és fő felszínformáló folyamatai mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ A Keleti-Kárpátok középtájainak természetföldrajzi viszonyai (formakincse, éghajlat, hidrológiai viszonyok, talajok, életföldrajzi kép) példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ A Déli-Kárpátok fő szerkezeti egységei, azok legfontosabb képződményei (kialakulásuk idejében elhelyezve), jellegadó domborzattípusai és fő felszínformáló folyamatai mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ Az Déli-Kárpátok középtájainak természetföldrajzi viszonyai (formakincse, éghajlat, hidrológiai viszonyok, talajok, életföldrajzi kép) példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ A Bányászati-hegyvidék fő szerkezeti egységei, azok legfontosabb képződményei (kialakulásuk idejében elhelyezve), jellegadó domborzattípusai és fő felszínformáló folyamatai mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ A Bányászati-hegyvidék középtájainak természetföldrajzi viszonyai (formakincse, éghajlat, hidrológiai viszonyok, talajok, életföldrajzi kép) példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ Az Erdélyi-középhegység fő szerkezeti egységei, azok legfontosabb képződményei (kialakulásuk idejében elhelyezve), jellegadó domborzattípusai és fő felszínformáló folyamatai mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ Az Erdélyi-középhegység középtájainak természetföldrajzi viszonyai (formakincse, éghajlat, hidrológiai viszonyok, talajok, életföldrajzi kép) példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ Az Erdélyi-medence fő szerkezeti egységei, azok legfontosabb képződményei (kialakulásuk idejében elhelyezve), jellegadó domborzattípusai és fő felszínformáló folyamatai mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ Az Erdélyi-medence középtájainak természetföldrajzi viszonyai (formakincse, éghajlat, hidrológiai viszonyok, talajok, életföldrajzi kép) példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva

Tantárgy neve	Magyarország és a Kárpát-medence természeti földrajza II.
Tantárgy kódja	FDB1602 és L
Az óra típusa	Gyakorlat
Kreditpont	2
Összóraszám	0+2
Az évközi ellenőrzés módja; közös	1. <i>Topográfia beugró: vaktérkép a Kárpátokról és a medencéről 10 név, fő természetföldrajzi jellemzője 20 pont: 10 ponttól elfogadva.</i>
Nappali	2. <i>Nagytaj bemutató: Gyakorlatonként csoportmunkában kidolgozásra kerül Magyarország nagytajainak 1-1 órás természetföldrajzi bemutatója (Prezi, PPT egyéb: pl. videó) A bemutató előírásai: Az adott táj földrajzi helyzetének és természetföldrajzi tényezőinek (földtan, domborzat, felszínalaktan, éghajlat, vízrajz, talaj, növényföldrajz) önálló diákon történő bemutatása, minden tényezőhöz térképekkel, ábrákkal, valamint fotókkal és a fő jellemzők szöveges leírása, példaterületekkel alátámasztva. Szakirodalom: lábjegyzet és irodalomjegyzék. Másolt szövegrészeket tartalmazó vagy szövegek közötti hivatkozások nélküli bemutató nem felel meg.</i>
Levelező	2. <i>Középtáj bemutató: szerkezete ugyanaz, mint nappali tagozaton, időtartama: 15-20 perc</i>
Stílus	<i>Tanítási órának megfelelően órai feladatokkal, a diákokkal közös munkaként (+ egy közoktatási óralátogatás)</i>
Osztatlan tanárképzés	
Turisztikai és területfejlesztő képzés	<i>Szakmai tanulmányútnak megfelelő bemutató anyagként elkészítve, azaz az egyes jelenségek terepi bemutató anyagához kapcsolva</i>
Az évközi ellenőrzés időpontja nappali és levelező tagozaton	1. <i>Topográfia: a szorgalmi időszak közepe: (04.01.)</i> További évközi ellenőrzés lehetséges bármely óra elején az előző órai ismeretekből, amely a jegybe beszámít 2. <i>Előadás: április 21-től következő előadások</i> <i>Levelezőn: a vizsgaidőszakban kijelölt vizsgaidőpontokban</i>
Ellenőrzés anyaga	Az előadás anyaga és a kötelező irodalmak
Javítás	A TVSz szerint maximum egy alkalommal, egyszerre javítható: 1. <i>Topográfia 2. tesztfeladatok és 3. esszé lépcsőzetes megoldása</i>

Félévi tematika

1. A Kárpátok és a Kárpát-medence mo-i részének fejlődéstörténete az óidőben és a középidőben
2. A Kárpátok és a Kárpát-medence mo-i részének a harmad- és negyedidőszakban
3. A Kárpátok és a Kárpát-medence mo-i rész éghajlatának általános jellemzői
4. A Kárpátok és a Kárpát-medence mo-i részének vízrajza, a felszíni és felszín alatti vizek
5. A Kárpátok és a Kárpát-medence mo-i részének talajtakarója és biogeográfiai képe
6. Az Alföld tájtípusai és a Kisalföld tájtípusai csoportmunka
7. A Nyugat-magyarországi-peremvidék tájtípusai és a Dunántúli-dombság tájtípusai csoportmunka
8. A Dunántúli-középhegység tájtípusai és az Észak-magyarországi-középhegység tájtípusai
9. Az Alföld természetföldrajzi bemutatója
10. A Kisalföld természetföldrajzi bemutatója
11. A Nyugat-magyarországi-peremvidék természetföldrajzi bemutatója
12. A Dunántúli-dombság természetföldrajzi bemutatója
13. A Dunántúli-középhegység természetföldrajzi bemutatója
14. Az Észak-magyarországi-középhegység természetföldrajzi bemutatója

Gyakorlati ZH lehetséges kérdései

1. Az Alföld futóhomokos hordalékkúp-síkságainak felszínfejlődése és domborzata
2. Az Alföld futóhomokos hordalékkúp-síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
3. Az Alföld lösszel fedett hordalékkúp-síkságainak felszínfejlődése és domborzata
4. Az Alföld lösszel fedett hordalékkúp-síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
5. Az Alföld ártéri síkságainak felszínfejlődése és domborzata

6. Az Alföld ártéri síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
7. Az Alföld medenceperemi hordalékkúp-síkságainak felszínfejlődése és domborzata
8. Az Alföld medenceperemi hordalékkúp-síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
9. A Kisalföld ártéri síkságainak felszínfejlődése és domborzata
10. A Kisalföld ártéri síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
11. A Kisalföld medenceperemi hordalékkúp-síkságainak felszínfejlődése és domborzata
12. A Kisalföld medenceperemi hordalékkúp-síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
13. A Nyugat-magyarországi-peremvidék kristályos kőzetekből felépülő alacsony közép-hegységeinek és előtéri dombságainak felszínfejlődése és domborzata
14. A Nyugat-magyarországi-peremvidék kristályos kőzetekből felépülő alacsony közép-hegységeinek és előtéri dombságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
15. A Nyugat-magyarországi-peremvidék medenceperemi kavicsos hordalékkúp-síkságainak és önálló dombságainak felszínfejlődése és domborzata
16. A Nyugat-magyarországi-peremvidék medenceperemi kavicsos hordalékkúp-síkságainak és önálló dombságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
17. A Dunántúli-dombság futóhomokos hordalékkúp-síkságainak felszínfejlődése és domborzata
18. A Dunántúli-dombság futóhomokos hordalékkúp-síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényzete
19. A Dunántúli-dombság ártéri síkságainak felszínfejlődése és domborzata
20. A Dunántúli-dombság ártéri síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajzi viszonyai
21. A Dunántúli-dombság önálló dombságainak felszínfejlődése és domborzata
22. A Dunántúli-dombság önálló dombságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
21. A Dunántúli-khg. karbonátos kőzetű hegységei és dombságaik felszínfejlődése és domborzata
22. A Dunántúli-khg. karbonátos hegységei és dombságaik éghajlata, vízrajza, talajai és növényzete
23. A Dunántúli-khg. magmás, palás kőzetekből álló hegységeinek felszínfejlődése és domborzata
24. A Dunántúli-khg. magmás, palás kőzetekből álló éghajlata, vízrajza, talajai és növényzete
25. Az Észak-magyarországi-középhegység vulkáni és üledékes kőzetű hegységeinek és dombságaik felszínfejlődése és domborzata
26. Az Észak-magyarországi-középhegység vulkáni és üledékes kőzetű hegységeinek és dombságaik éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
27. Az Észak-magyarországi-khg. karsztos hegységeinek felszínfejlődése és domborzata
28. Az Észak-magyarországi-khg. karsztjai éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
29. Az Észak-magyarországi-medencék felszínfejlődése és domborzata
- Az Észak-magyarországi-medencék éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza

Kötelező irodalom

Martonné Erdős K. 2001. Magyarország tájfeldrajza. Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó.

Ajánlott irodalom:

Mezősi G. 2011. Magyarország természetföldrajza. Budapest, Akadémiai Kiadó. – 394 p.

Karátson D. szerk. 2002. Magyarország földje. Magyar Könyvklub, Budapest.

Budai T. - Konrád Gy. 2011. Magyarország földtana. PTE TTK e-jegyzet. http://www.mfgi.hu/sites/default/files/files/F%C3%B6ldtani%20Kutat%C3%A1s/Ismeretterjeszt%C3%A9s/Mof_jegyzet_Futto.pdf

Less Gy. 2011. Magyarország földtana. ME MFK e-jegyzet. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0033_SCORM_MFFTT600231/sco_00_01.htm

Törzsanyag / A gyakorlati jegy megadásának követelményei:

- ☞ A jelölt meg tudja mutatni a kiadott névanyagot topográfiai vaktérképen.
- ☞ Az Alföld kialakulása és természeti földrajzi tájainak jellemzése.
- ☞ A Kisalföld és az Alpokalja felszínfejlődése és tájainak jellemzése.
- ☞ A Dunántúli-középhegység kialakulása, szerkezete és részei.
- ☞ Az Északi-középhegység kialakulása, szerkezete és részeinek jellemzése.
- ☞ A Dunántúli-dombság és a Mecsek komplex természetföldrajzi jellemzése.
- ☞ Ismerje a magyarországi középtájak fejlődéstörténetét, fontosabb képződményeit (kialakulásuk idejében elhelyezve), fő felszínformáló folyamatait, amelyekhez példatájakat (kistáji szinten) tud rendelni a tájkarakter leírásával, példaterületekkel, földrajzi nevekkkel alátámasztva.

Tantárgy neve	Az idegenvezetés módszertana
Tantárgy kódja	<i>FDB2506 és L, TVF2220 és TVB2652</i>
Kreditpont	2
Összóraszám (elm.+gyak.)	0+2
Ellenőrzés módja	gyakorlati jegy: - nyíregyházi idegenvezetés a csoport előtt 50%; - ZH: 50%, <i>de az elégséges érdemjegyet a dolgozatban külön is el kell érni</i>
Az évközi ellenőrzés módja NAPPALI tagozaton	ZH és idegenvezetés
	ZH: rövid nyílt végű kérdések nyíregyházi idegenvezetés: 10-15 perc idegenvezetés a hallgatói csoport előtt, 3-4 vonzerő bemutatásával, önállóan, az órán kijelölt útvonalon
Az évközi ellenőrzés módja LEVELEZŐ tagozaton	idegenvezetés
Az évközi ellenőrzés időpontja NAPPALI tagozaton	ZH: április 21. és 22. nyíregyházi idegenvezetés: 05.05-06. és 12-13.
Az ellenőrzés időpontja LEVELEZŐ tagozaton	05.15. 14:00-16:00
Ellenőrzés anyaga	Az előadás anyaga vagy a kötelező irodalom
Javítás	<i>A TVSz szerint maximum egy alkalommal, egyszerre javítható a ZH minden része (és a bemutató is).</i>
	<i>Igazolt távolmaradás esetén pótlás PowerPoint bemutató a vizsgaidőszakban: egy szabadon választott városvezetés legalább 20 értéket bemutató diával és útvonal-térképpel, a valós élőszóbeli idegenvezetés stílusában megírva</i>

Félévi tematika

1. *Az idegenvezető: Az idegenvezető személyisége. Erkölcsi és anyagi felelősség.*
2. *Az idegenvezető belföldön és külföldön*
3. *Az idegenvezető feladata az egyéni és csoportos turizmus során*
4. *Az idegenvezető kommunikációs rendszere*
5. *Feladatok a városvezetés során*
6. *Nyíregyháza turisztikai vonzerői*
7. *Nyíregyházi városvezetés megtervezése*
8. *Diplomácia és pszichológia az idegenvezetői munka során: Utastipológia. Problémás vendégek. VIP vendégek. Konfliktuskezelés.*
9. *Telepített idegenvezető, Utaskísérő, helyi idegenvezető, partnerkísérő szerepe*
10. *gyakorlati ZH*
11. *Kötelező városi idegenvezetés*
12. *Kötelező városi idegenvezetés*
13. *Kötelező városi idegenvezetés*
14. *Különleges szituációk, pótlás*

Gyakorlati ZH lehetséges kérdései:

1. *Az idegenvezető helye, szerepe, feladata és az etikai kódex*
2. *Idegenvezetés fejlődése*
3. *Idegenvezetővel szemben támasztott követelmények*
4. *Kommunikáció az idegenvezetésben, emberismeret 10 parancsolata*
5. *Kommunikációs szokások a világban*
6. *Európai üdülő típusok*

7. Turista típusok, Hahn, Rommes, Hippokrates és Jung tipológiája
8. Konfliktusok az idegenvezetés során
9. Rendkívüli esetek, reklamációk az idegenvezetés során. Utasbiztosítás
10. Idegenvezető legfontosabb dokumentumai
11. Teendők beutazó csoport esetén
12. Teendők a kiutazó csoport esetén
13. Idegenvezetés rendezvényeken
14. Telepített idegenvezető és idegenvezetés különleges helyszíneken
15. Városnézés és az idegenvezetés

Kötelező irodalom

Gál Gy. (2004): Az idegenvezetés elmélete és gyakorlata. Képzőművészeti Kiadó, Budapest.

Ajánlott irodalom

Balogh F. (2004): Idegenforgalmi földrajz tankönyv I-II. Képzőművészeti Kiadó, Budapest

Balogh F. (2006): Magyarország - Országismeret KIT Kiadó, Budapest.

Király J. (2001): Kommunikáció az idegenforgalomban. Képzőművészeti Kiadó, Budapest.

Kubesch M. (2006): Az idegenvezetés gyakorlata. KIT Kiadó; Budapest

Törzsanyag / A gyakorlati jegy megadásának minimumkövetelményei:

- Fel tudja sorolni az idegenvezető feladatait
- Ismerje az idegenvezető etikai kódexét
- Ismerje az idegenvezetővel szemben támasztott követelményeket
- Tudja, hogyan kell használni a kommunikációs csatornákat,
- Ismerje a kötelező kommunikációs fordulatokat, kifejezéseket, stílust
- Ismerje a fő turistaküldő/fogadó nemzetek alapvető kommunikációs szokásait
- Tudja jellemezni a fő turista típusokat és tudja hogyan kezelhetőek
- Ismerje az idegenvezető legfontosabb dokumentumait
- Teendők beutazó csoport esetén
- Teendők a kiutazó csoport esetén
- Az idegenvezető feladatai a városnézés során, a városnézés folyamata

Tantárgy neve	Környezeti földtudományok I. (földtudományi környezetvédelem és természeti veszélyek)
Tantárgy kódja	FDB1410 és L
Az óra típusa	VIZSGAKURZUS
Kreditpont	2
Összóraszám (elm.+gyak.)	2+0
Ellenőrzés módja	<i>kollokvium (írásbeli dolgozat: teszt és kisesszé a tételsor alapján, esettanulmány megoldásával) Beugró: a törzsanyaghoz tartozó 5 alapfogalom legalább 50%-os ismerete (amely sikeres teljesítés esetén a vizsgajegybe beszámít); 10 pont: 5 ponttól elfogadva. 2. tesztfeladatok újabb 15 pont: (előzővel) 13 ponttól elfogadva, 20 ponttól továbbléphet 3. esszé: egy kihúzott esettanulmány elvi megoldása 25 pontért írásban vagy szóban.</i>
Az évközi ellenőrzés időpontja nappali és levelező tagozaton egyaránt	-
Az ellenőrzés időpontja	<i>A vizsgaidőszakban kijelölt vizsgaidőpontokban</i>
Ellenőrzés anyaga	<i>Az előadások anyaga és a kötelező irodalmak</i>
Javítás	<i>A TVSz szerint maximum két alkalommal, egyszerre javítható a ZH minden része.</i>

Félévi tematika (Esettanulmányok közös feldolgozásával)

1. A Föld, mint egységes rendszer, fő anyagforgalmi ciklusok
2. A környezeti alapprobléma történeti földrajzi megközelítésben.
3. Környezetünk védelmének típusai, alapfogalmai. A tudományok szerepe a környezetvédelemben és a természeti veszélyek kezelésében.
4. Települési környezetvédelem, hulladék, zaj.
5. A talajt veszélyeztető tényezők, a talajdegradáció, szennyezés.
6. A tudatos vízgazdálkodás, a vízszennyezések kialakulásának okai és következményei.
7. A levegőszennyezés folyamata, anyagai, forrásai, a levegő öntisztuló képessége
8. Földtudományi természetvédelem
9. A természeti katasztrófák típusai szerepük a történelmi korszakok során.
10. Litoszférikus katasztrófák és ezek hazai vonatkozásai (tömegmozgások, földrengések)
11. A légköri folyamatok által generált katasztrófák és ezek hazai vonatkozásai (árvizek, belvizek)
12. A légköri folyamatok által generált katasztrófák és hazai vonatkozásaik (szárazság, szélérózió)
13. A természeti katasztrófák elleni védekezés katasztrófavédelem Magyarországon

Kollokviumi tételsor

1. A környezeti alapprobléma történeti földrajzi megközelítésben.
2. Környezetünk védelmének típusai, alapfogalmai: környezetvédelem, települési környezetvédelem, természetvédelem, tájvédelem, természeti veszélyek, környezetgazdaságtan
3. A tudományok szerepe a környezetvédelemben és a természeti veszélyek kezelésében.
4. A hulladékok keletkezése és csoportosítása, a hulladékinvázió okai.
5. A környezetszennyezés fogalma, folyamata, tényezői
6. Anyagforgalmi ciklusok a Földön (víz, nitrogén, szén, oxigén)
7. A földtudományi természetvédelem alapfogalmai, feladatai, védendő képződményei, hazánk nemzeti parkjai
8. A környezetszennyezés gazdaságtana, a környezetvédelem szabályozása
9. A természeti erőforrások, gazdaságtana, alternatív gazdasági mutatók
10. Települési környezetvédelem, zaj.
11. A természeti veszélyek alapfogalmai,
12. A természeti katasztrófák típusai és jellemzésük

13. A Föld, mint egységes rendszer
14. A földi anyag és energiacyklusok
15. A környezeti földtudományok szerepe a természeti veszélyek megismerésében és kezelésében
16. Az ember és a természeti katasztrófák szerepe a történelmi korszakok során
17. Litoszférikus katasztrófák: földrengések
18. Litoszférikus katasztrófák: tűzhányók
19. Litoszférikus katasztrófák: tömegmozgások
20. A légköri folyamatok által generált közvetlen katasztrófák
21. A légköri folyamatok által generált közvetett katasztrófák vízzel a levegőben
22. A légköri folyamatok által generált közvetett katasztrófák vízzel a felszínen
23. Természeti veszélyek Magyarországon: árvizek, belvizek és szárazság
24. Természeti veszélyek Magyarországon: tömegmozgások és földrengések
25. Természeti veszélyek Magyarországon: szélerozió és egyéb természeti katasztrófák
26. A természeti katasztrófák elleni védekezés, katasztrófavédelem Magyarországon
27. A talajt veszélyeztető tényezők, a talajdegradáció, szennyezés.
28. A tudatos vízgazdálkodás, a vízszennyezések kialakulásának okai és következményei.
29. A levegőszennyezés folyamata, anyagai, forrásai, a levegő öntisztuló képessége

Törzsanyag / A kollokviumi jegy megadásának minimumkövetelményei:

- ☞ Ismerje a fő anyagforgalmi ciklusokat a Földön (víz, szén, oxigén, nitrogén)
- ☞ Fel tudja sorolni a fontosabb fordulópontokat az emberiség történetéből, ami megváltoztatta az addigi környezeti hatásokat.
- ☞ Fel tudja sorolni a környezetvédelemben érintett tudományokat és a fő kapcsolódási pontjait. Ismerje a környezetszennyezés fő fogalmait, folyamatát, a szennyezőanyagok rendszerezését
- ☞ Ismerje a földi szférák (talaj, víz, légkör) fontosabb szennyező forrásait, a szennyezési folyamat alapelemeit és ezek közgazdasági értékelését.
- ☞ Ismerje a hulladék fogalmát, rendszerét, a hulladékgazdálkodás alapjait. Ismerje a környezetszennyezés szabályozásának típusait. Tudja, mi lehet a termelő és a fogyasztó szerepe a környezetvédelemben. Ismerje a természeti erőforrások gazdasági értékelésének alapjait
- ☞ Ismerje a hazai nemzeti parkokat (név, központ, elhelyezkedés) és földtudományi értékeiket.
- ☞ Képes legyen a természeti veszélyek folyamatainak rendszerezésére, tudjon különbséget tenni környezetszennyezés, antropogén tájformálás és természeti veszély között.
- ☞ Ismerje a környezet védelmének típusait, a köztük lévő különbségeket és összefüggéseket.
- ☞ Tudja jellemezni az egyes földtani, felszínformáló folyamatok okozta természeti veszélyek nagyságrendjét, lefolyását, hatásmechanizmusát.
- ☞ Ismerje fel egy tájban a természeti katasztrófák típusait, azok jellegzetességeit.
- ☞ Tudja jellemezni a természeti katasztrófák kezelési megoldási, kárelhárítási lehetőségeit.
- ☞ Ismerje a természeti katasztrófákhoz tartozó alapjellemzőket, mint kockázat, természeti veszély, katasztrófa, nagyságrend, gyakoriság, sebesség, időtartam, periodicitás, kiterjedés, koncentráció, katasztrófa-helyzet, megelőzés, kárelhárítás, védelmi terv, havariaesemény
- ☞ Litoszférikus katasztrófák típusai
- ☞ A légköri folyamatok által generált katasztrófák típusai

Kötelező irodalom

- Szabó J. (2001): Természeti katasztrófák és elhárításuk. – Távoktatási tananyag PHARE környezetvédelmi referenszképzés számára. Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó. – 1-46 p.
- Kerényi A. (2011): Környezettan. – Veszprém, Pannon Egyetem – Környezetmérnöki Intézet. - 375 p.
<http://mkweb.uni-pannon.hu/tudastar/anyagok/07-Kornyeztan.pdf>

Ajánlott irodalom

- Földessy J. (2011): Környezetföldtan. – Veszprém, Pannon Egyetem – Környezetmérnöki Intézet. – 336 p. <http://mkweb.uni-pannon.hu/tudastar/anyagok/07-Kornyeztan.pdf>
- Ádám A. – Meskó A. (szerk.): Földtudományok és földi folyamatok kockázati tényezői. Magyarország az ezredfordulón: MTA stratégiai kutatások. Műhelytanulmányok. Budapest.
- Tobin, G. A.- Montz, B. E. (1997): Natural Hazards. – Guilford Press, New York/London. – 388 p.